

Redakcja: Grzegorz Gil (dyrektor IEŚ), Anton Saifullayev
(zastępca dyrektora IEŚ), Agnieszka Zajdel (sekretarz redakcji),
Spasimir Domaradzki, Aleksandra Kuczyńska-Zonik, Damian
Szacawa, Agata Tatarenko

Nr 1719 (224/2026) | 13.10.2026

ISSN 2657-6996
© IEŚ

Szczepan Czarnecki

Wybory samorządowe i senackie w Republice Czeskiej

W dniach 9-10 października 2026 r. w Republice Czeskiej odbyły się wybory samorządowe oraz pierwsza tura częściowych wyborów do Senatu. Obywatele Republiki Czeskiej zdecydowali o składzie władz lokalnych na kolejne cztery lata, a także rozpoczęli proces wyłaniania jednej trzeciej składu izby wyższej parlamentu. W wyborach samorządowych tradycyjnie dominowały lokalne komitety niezależnych kandydatów, natomiast spośród ogólnokrajowych ugrupowań politycznych największy sukces wyborczy odniosły KDU-ČSL oraz STAN. W pierwszej turze wyborów do Senatu mandaty zdobyło natomiast pięciu kandydatów reprezentujących ugrupowania opozycyjne wobec rządu. Wyniki obu głosowań stanowią istotne wyzwanie dla koalicyjnego rządu Andreja Babiša, wskazując na osłabienie pozycji ANO w części jego dotychczasowych bastionów wyborczych, słabość mniejszych ugrupowań koalicji rządowej oraz rosnącą konkurencyjność opozycji, zwłaszcza ruchu STAN. Pomimo kilku lokalnych sukcesów ANO rezultaty wyborów mogą sygnalizować stopniową erozję poparcia dla obozu rządowego, choć ich ocena wymaga uwzględnienia specyfiki głosowania samorządowego i senackiego. O ostatecznym podziale mandatów w Senacie rozstrzygnie druga tura wyborów, zaplanowana na 16-17 października.

Wybory samorządowe w Republice Czeskiej przeprowadzone 9-10 października wyłoniły składy rad gminnych i miejskich na kolejne cztery lata. Frekwencja wyborcza wyniosła 48%, co oznacza wzrost o blisko 2 punkty procentowe w porównaniu z 2022 r. Podobnie jak w poprzednich wyborach największą liczbę mandatów zdobyli kandydaci niezależni oraz lokalne komitety wyborcze, uzyskując łącznie 50 084 miejsca w organach samorządowych, czyli o 2352 więcej niż cztery lata wcześniej. Wśród ogólnokrajowych ugrupowań politycznych największą liczbę mandatów zdobyły kolejno KDU-ČSL, STAN, ODS i ANO. Wyniki wyborów wskazują jednak na zróżnicowanie sytuacji parlamentarnych ugrupowań politycznych. Szczególnie korzystne wyniki w największych ośrodkach miejskich odnotował opozycyjny wobec rządu Andreja Babiša ruch Starostowie i Niezależni (STAN), który w Pradze, startując samodzielnie, zdobył najwięcej mandatów, natomiast w Brnie zwyciężył w koalicji z KDU-ČSL, uzyskując 27% głosów.

Wyniki wyborów ujawniły osłabienie pozycji ANO, a także jego rządowych koalicjantów – SPD oraz Zmotoryzowanych. Pomimo zwycięstw ANO w kilku dużych ośrodkach miejskich – Ostrawie, Pardubicach, Karlowych Warach czy Ołomuńcu – ruch premiera Andreja Babiša utracił pierwszą pozycję w Hradcu Králové, Igławie i Uściu nad Łabą, odnotowując przy tym spadek poparcia we wszystkich stolicach regionów poza Pilznem. Największy odpływ wyborców ANO odnotowało w Uściu nad Łabą, gdzie po ośmiu latach rządów utraciło władzę, oraz w Pradze, gdzie uzyskało niespełna 15% głosów, osiągając najgorszy wynik w stolicy w swojej historii. Szczególnie wymowny jest przykład Uścia nad Łabą, gdzie pomimo utrzymania frekwencji na poziomie zbliżonym do poprzednich wyborów, szeroka koalicja siedmiu ugrupowań zdobyła bezwzględną większość głosów, przełamując wieloletnią dominację ANO. Wyraźną utratę poparcia odnotował również rządowy koalicjant ANO – SPD Tomia Okamury. Ugrupowanie, które w 2022 r. miało przedstawicieli we wszystkich głównych ośrodkach regionalnych, nie zdołało utrzymać reprezentacji m.in. w Brnie, Ostrawie i Libercu, a także w Pradze. Jeszcze słabsze wyniki uzyskał kolejny rządowy koalicjant – ugrupowanie Zmotoryzowani, które spośród ponad tysiąca zgłoszonych kandydatów wprowadziło do samorządów ok. 20 radnych. Skalę porażki podkreśla wynik z Pragi, gdzie lista Zmotoryzowanych kierowana przez Klárę Sovovą zdobyła jedynie 2,9% głosów. Lepszy rezultat ugrupowanie osiągnęło w Ostrawie, gdzie Zmotoryzowani uzyskali ok. 8% głosów. Spadki liczby mandatów odnotowały również

ugrupowania opozycyjne, w tym ODS, Piraci i TOP 09, co wskazuje, że zmiany w układzie sił na poziomie lokalnym nie ograniczały się wyłącznie do partii tworzących koalicję rządową.

Wybory do Senatu. Równolegle z wyborami samorządowymi przeprowadzono pierwszą turę częściowych wyborów do Senatu, obejmujących 27 z 81 okręgów wyborczych. Frekwencja wyniosła 43,3%, co stanowi drugi najwyższy wynik w historii wyborów do izby wyższej parlamentu od 2010 r. Największą aktywność wyborczą odnotowano w okręgu Vyškov (52,4%), natomiast najniższą w Karwinie (29,5%). Już w pierwszej turze, po uzyskaniu bezwzględnej większości głosów, mandaty senatorskie zdobyło pięciu kandydatów, w tym Jan Sobotka i Zbyněk Linhart (STAN), Jan Grolich (KDU-ČSL), Jan Grulich (TOP 09) oraz Tomáš Fiala (Nasze Czechy). O obsadzie pozostałych 22 miejsc w izbie wyższej parlamentu rozstrzygnie druga tura głosowania, zaplanowana na 16-17 października.

Wyniki pierwszej tury wyborów potwierdzają silną pozycję opozycyjnego ruchu STAN. Wszyscy kandydaci odnieśli sukces – dwóch z 14 zdobyło mandaty, a pozostałych 12 zakwalifikowało się do drugiej tury głosowania. Ruch ten po raz pierwszy od sześciu lat osiągnął tak korzystny rezultat w pierwszej turze wyborów do Senatu. Spośród 24 kandydatów rządzącego ANO do drugiej tury zakwalifikowało się 13, natomiast w przypadku opozycyjnej ODS było to 9 spośród 14 kandydatów. Korzystne rezultaty odnotowały również KDU-ČSL i TOP 09, których przedstawiciele zdobyli mandaty już w pierwszej turze wyborów. Inaczej przedstawia się sytuacja dwóch innych ugrupowań koalicji rządowej. O ile Zmotoryzowani nie wystawili własnych kandydatów, o tyle wynik SPD można uznać za wyraźną porażkę wyborczą – żaden z 17 kandydatów tego ugrupowania nie zdołał zakwalifikować się do drugiej tury. Wyniki głosowania wskazują zatem na utrzymującą się silną pozycję ugrupowań opozycyjnych wobec rządu w rywalizacji o mandaty senatorskie, chociaż ostateczna ocena zmian w układzie sił politycznych w izbie wyższej będzie możliwa dopiero po zakończeniu drugiej tury wyborów.

Komentarz. Wyniki wyborów samorządowych oraz pierwszej tury wyborów do Senatu stanowią istotne wyzwanie polityczne dla koalicyjnego rządu Andreja Babiša, wskazując jednocześnie na zmiany w układzie sił pomiędzy ugrupowaniami rządowymi a opozycją. Pomimo sukcesów odniesionych w wybranych ośrodkach miejskich rezultaty ANO wskazują na widoczny spadek poparcia dla ugrupowania oraz wyraźne osłabienie jego pozycji w części dotychczasowych bastionów wyborczych. Szczególnie istotnym przykładem jest utrata władzy w Uściu nad Łabą, tradycyjnie stanowiącym jeden z ważniejszych ośrodków poparcia dla ruchu Andreja Babiša. Rezultat ten może świadczyć o stopniowej erozji lokalnej dominacji ANO oraz rosnącej konkurencyjności pozostałych ugrupowań również na obszarach, na których ruch dotychczas dysponował silnym zapleczem politycznym. Na tym tle szczególnie korzystne rezultaty osiągnął opozycyjny wobec rządu ruch Starostowie i Niezależni, zarówno w wyborach samorządowych, jak i senackich. Istotny jest zwłaszcza wynik pierwszej tury wyborów do Senatu, w której wszyscy kandydaci STAN zdobyli mandaty lub zakwalifikowali się do drugiej tury głosowania. Rezultat ten wskazuje na umacniającą się pozycję ugrupowania w ramach czeskiej opozycji parlamentarnej i jego rosnącą konkurencyjność wobec ODS. Sukces STAN należy jednak rozpatrywać również z uwzględnieniem specyfiki wyborów senackich, a zwłaszcza samorządowych, w których istotną rolę odgrywają rozpoznawalność kandydatów, ich dotychczasowa działalność publiczna oraz zakorzenienie w lokalnych społecznościach. Znaczenie identyfikacji partyjnej jest w tym przypadku często mniejsze niż w wyborach do Izby Poselskiej, a poparcie uzyskują również kandydaci niezależni o ugruntowanej pozycji w swoich regionach. W tym kontekście atutem STAN pozostaje jego rozbudowane zaplecze samorządowe oraz zdolność przyciągania rozpoznawalnych kandydatów.

Na szczególną uwagę zasługują natomiast słabe wyniki mniejszych ugrupowań koalicji rządowej – Wolności i Demokracji Bezpośredniej (SPD) oraz Zmotoryzowanych. Potencjał mobilizacyjny obu partii, opierający się dotychczas w znacznym stopniu na krytyce elit politycznych, sprzecznie wobec kierunków prowadzonej polityki oraz retoryce protestu, mógł zostać istotnie osłabiony po ich wejściu do koalicji rządowej. Ugrupowania te przestały być wyłącznie krytykami władzy, stając się współodpowiedzialne za podejmowane decyzje i ich konsekwencje. Tym samym ocena ich działalności politycznej może w coraz większym stopniu zależeć nie tylko od głoszonych postulatów, lecz także od rzeczywistej sprawczości i skuteczności w realizacji obietnic wyborczych. Znaczenie może mieć również dominująca pozycja ANO w koalicji rządowej, sprzyjająca nierównomiernemu rozkładowi

politycznych korzyści i kosztów sprawowania władzy. O ile ugrupowanie Andreja Babiša może w większym stopniu przypisywać sobie sukcesy gabinetu, o tyle jego mniejsi partnerzy pozostają narażeni na konsekwencje braku widoczności. Wyniki wyborów uwidaczniają zatem nie tylko rosnącą konkurencję ze strony opozycji, w tym STAN, lecz również potencjalne trudności ugrupowań protestu w utrzymaniu dotychczasowego poparcia po przejęciu odpowiedzialności za sprawowanie władzy.